פרשת פינחס – רביעי

(ו) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃

ו וַאֲמַר יְיָ, לְמֹשֶׁה לְמֵימַר.

(ז) כֵּן בְּנוֹת צְלָפְחָד דֹּבְרֹת נָתֹן תִּתֵּן לָהֶם אֲחֻזַּת נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֲחֵי אֲבִיהֶם וְהַעֲבַרְתָּ אֶת־נַחֲלַת אֲבִיהֶן לָהֶן׃

ז יָאוּת, בְּנָת צְלָפְחָד מְמַלְּלָן מִתַּן תִּתֵּין לְהוֹן אֲחֻדַת אַחְסָנָא, בְּגוֹ אֲחֵי אֲבוּהוֹן; וְתַעְבַּר יָת אַחְסָנַת אֲבוּהוֹן, לְהוֹן.

רש"י ◂ **כֵּן בְּנוֹת צְלָפְחָד דֹּבְרֹת:** כְּתַרְגּוּמוֹ: "יָאוּת". כָּךְ כְּתוּבָה פָּרָשָׁה זוֹ לְפָנַי בַּמָּרוֹם; מַגִּיד, שֶׁרָאֲתָה עֵינָן מַה שֶּׁלֹּא רָאֲתָה עֵינוֹ שֶׁל מֹשֶׁה: **כֵּן בְּנוֹת צְלָפְחָד דֹּבְרֹת:** יָפֶה תָּבְעוּ; אַשְׁרֵי אָדָם שֶׁהַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא מוֹדֶה לִדְבָרָיו. **נָתֹן תִּתֵּן:** (ב"ב קיח) שְׁנֵי חֲלָקִים: חֵלֶק אֲבִיהֶן, שֶׁהָיָה מִיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם, וְחֶלְקוֹ עִם אֶחָיו בְּנִכְסֵי חֵפֶר. **וְהַעֲבַרְתָּ:** לְשׁוֹן הַעֲבָרָה (ס"א עברה) הוּא בְּמִי שֶׁאֵינוֹ מַנִּיחַ בֵּן לְיוֹרְשׁוֹ. דָּבָר אַחֵר: עַל שֵׁם שֶׁהַבַּת מַעֲבֶרֶת נַחֲלָה מִשֵּׁבֶט לְשֵׁבֶט, שֶׁבְּנָהּ וּבַעְלָהּ יוֹרְשִׁין אוֹתָהּ; שֶׁלֹּא תִסֹּב נַחֲלָה לֹא נִצְטַוָּה אֶלָּא לְאוֹתוֹ הַדּוֹר בִּלְבַד. וְכֵן "וְהַעֲבַרְתֶּם אֶת-נַחֲלָתוֹ לְבִתּוֹ", בְּכֻלָּן הוּא אוֹמֵר "וּנְתַתֶּם", וּבְבַת הוּא אוֹמֵר: "וְהַעֲבַרְתֶּם":

(ח) וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לֵאמֹר אִישׁ כִּי־יָמוּת וּבֵן אֵין לוֹ וְהַעֲבַרְתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְבִתּוֹ׃

ח וְעִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, תְּמַלֵּיל לְמֵימַר: גְּבַר אֲרֵי יְמוּת, וּבַר לֵית לֵיהּ וְתַעְבְּרוּן יָת אַחְסָנְתֵיהּ, לִבְרַתֵּיהּ.

(ט) וְאִם־אֵין לוֹ בַּת וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְאֶחָיו׃

ט וְאִם לֵית לֵיהּ, בְּרַתָּא וְתִתְּנוּן יָת אַחְסָנְתֵיהּ, לַאֲחוֹהִי.

(י) וְאִם־אֵין לוֹ אַחִים וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לַאֲחֵי אָבִיו׃

י וְאִם לֵית לֵיהּ, אַחִין וְתִתְּנוּן יָת אַחְסָנְתֵיהּ, לַאֲחֵי אֲבוּהִי.

(יא) וְאִם־אֵין אַחִים לְאָבִיו וּנְתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ וְיָרַשׁ אֹתָהּ וְהָיְתָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֻקַּת מִשְׁפָּט כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃

יא וְאִם לֵית אַחִין, לַאֲבוּהִי וְתִתְּנוּן יָת אַחְסָנְתֵיהּ לְקָרִיבֵיהּ דְּקָרִיב לֵיהּ מִזַּרְעִיתֵיהּ, וְיֵירַת יָתַהּ; וּתְהֵי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, לִגְזֵירַת דִּין, כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ, יָת מֹשֶׁה.

רש"י ◂ **לִשְׁאֵרוֹ הַקָּרֹב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ:** (ספרי ב"ב קט) וְאֵין מִשְׁפָּחָה קְרוּיָה אֶלָּא מִשְׁפַּחַת הָאָב:

(יב) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֵה אֶל־הַר הָעֲבָרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃

יב וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה, סַק לְטוּרָא דְעִבְרָאֵי הָדֵין; וַחְזִי, יָת אַרְעָא, דִּיהַבִית, לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

רש"י ◂ **עֲלֵה אֶל-הַר הָעֲבָרִים:** (במדבר רבה) לָמָּה נִסְמְכָה לְכָאן? כֵּיוָן שֶׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא: "נָתֹן תִּתֵּן לָהֶם", אָמַר: אוֹתִי צִוָּה הַמָּקוֹם לְהַנְחִיל, שֶׁמָּא הֻתְּרָה הַגְּזֵרָה וְאֶכָּנֵס לָאָרֶץ? אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא: גְּזֵרָתִי בִּמְקוֹמָהּ עוֹמֶדֶת (ספרי), דָּבָר אַחֵר: כֵּיוָן שֶׁנִּכְנַס מֹשֶׁה לְנַחֲלַת בְּנֵי גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן, שָׂמַח וְאָמַר: כִּמְדֻמֶּה, שֶׁהֻתַּר לִי נִדְרִי. מָשָׁל לְמֶלֶךְ שֶׁגָּזַר עַל בְּנוֹ שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לְפֶתַח פַּלְטִין שֶׁלּוֹ. נִכְנַס לַשַּׁעַר וְהוּא אַחֲרָיו, לֶחָצֵר וְהוּא אַחֲרָיו, לַטְּרַקְלִין וְהוּא אַחֲרָיו. כֵּיוָן שֶׁבָּא לִכָּנֵס לַקִּיטוֹן, אָמַר לוֹ: בְּנִי, מִכָּאן וְאֵילָךְ אַתָּה אָסוּר לִכָּנֵס:

(יג) וְרָאִיתָה אֹתָהּ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל־עַמֶּיךָ גַּם־אָתָּה כַּאֲשֶׁר נֶאֱסַף אַהֲרֹן אָחִיךָ׃

יג וְתִחְזֵי יָתַהּ, וְתִתְכְּנֵישׁ לְעַמָּךְ אַף אַתְּ, כְּמָא דְאִתְכְּנֵישׁ אַהֲרוֹן, אֲחוּךְ.

רש"י ◂ **כַּאֲשֶׁר נֶאֱסַף אַהֲרֹן אָחִיךָ:** מִכָּאן, שֶׁנִּתְאַוָּה מֹשֶׁה לְמִיתָתוֹ שֶׁל אַהֲרֹן. דָּבָר אַחֵר: אֵין אַתָּה טוֹב מִמֶּנּוּ (דברים לב): "עַל אֲשֶׁר לֹא-קִדַּשְׁתֶּם". הָא, אִם קִדַּשְׁתֶּם אוֹתִי, עֲדַיִן לֹא הִגִּיעַ זְמַנְּכֶם לְהִפָּטֵר. בְּכָל מָקוֹם שֶׁכָּתַב "מִיתָתָם", כָּתַב סִרְחוֹנָם לְפִי שֶׁנִּגְזְרָה גְזֵרָה עַל דּוֹר הַמִּדְבָּר לָמוּת בַּמִּדְבָּר בֶּעָוֹן שֶׁלֹּא הֶאֱמִינוּ, לְכָךְ בִּקֵּשׁ מֹשֶׁה שֶׁיִּכָּתֵב סִרְחוֹנוֹ, שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ: אַף הוּא מִן הַמַּמְרִים הָיָה? (יומא פ) מָשָׁל לִשְׁתֵּי נָשִׁים שֶׁלּוֹקוֹת בְּבֵית-דִּין: אַחַת קִלְקְלָה וְאַחַת אָכְלָה פַּגֵּי שְׁבִיעִית וְכוּ', אַף כָּאן, בְּכָל מָקוֹם שֶׁהִזְכִּיר מִיתָתָן, הִזְכִּיר סִרְחוֹנָם, לְהוֹדִיעַ, שֶׁלֹּא הָיְתָה בָּהֶם אֶלָּא זוֹ בִּלְבַד: (יד)

(יד) כַּאֲשֶׁר מְרִיתֶם פִּי בְּמִדְבַּר־צִן בִּמְרִיבַת הָעֵדָה לְהַקְדִּישֵׁנִי בַמַּיִם לְעֵינֵיהֶם הֵם מֵי־מְרִיבַת קָדֵשׁ מִדְבַּר־צִן׃

יד כְּמָא דְסָרֵיבְתּוּן עַל מֵימְרִי בְּמַדְבְּרָא דְצִין, בְּמַצּוּת כְּנִשְׁתָּא, לְקַדָּשׁוּתִי בְמַיָּא, לְעֵינֵיהוֹן: אִנּוּן מֵי מַצּוּת רְקַם, מַדְבְּרָא דְצִין.

רש"י ◂ **הֵם מֵי-מְרִיבַת קָדֵשׁ:** הֵם לְבַדָּם, אֵין בָּהֶם עָוֹן אַחֵר. דָּבָר אַחֵר: הֵם שֶׁהִמְרוּ בְּמָרָה, הֵם הָיוּ שֶׁהִמְרוּ בְּיַם-סוּף, הֵם עַצְמָם שֶׁהִמְרוּ בְּמִדְבַּר צִין:

(טו) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר׃

טו וּמַלֵּיל מֹשֶׁה, קֳדָם יְיָ לְמֵימַר.

רש"י ◂ **וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל-ה' וגו':** לְהוֹדִיעַ שִׁבְחָן שֶׁל צַדִּיקִים, שֶׁכְּשֶׁנִּפְטָרִין מִן הָעוֹלָם מַנִּיחִין צָרְכָּן וְעוֹסְקִין בְּצָרְכֵי צִבּוּר. **לֵאמֹר:** אָמַר לוֹ: הֲשִׁיבֵנִי אִם אַתָּה מְמַנֶּה לָהֶם פַּרְנָס אִם לָאו:

(טז) יִפְקֹד יְהוָה אֱלֹהֵי הָרוּחֹת לְכָל־בָּשָׂר אִישׁ עַל־הָעֵדָה׃

טז יְמַנֵּי יְיָ, אֱלָהּ רוּחַיָּא לְכָל בִּסְרָא, גֻּבְרָא, עַל כְּנִשְׁתָּא.

רש"י ◂ **יִפְקֹד ה':** כֵּיוָן שֶׁשָּׁמַע מֹשֶׁה שֶׁאָמַר לוֹ הַמָּקוֹם: "תֵּן נַחֲלַת צְלָפְחָד לִבְנוֹתָיו", (במ"ר) אָמַר: הִגִּיעַ שָׁעָה שֶׁאֶתְבַּע צְרָכַי, שֶׁיִּרְשׁוּ בָּנַי אֶת גְּדֻלָּתִי. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא: לֹא כָךְ עָלְתָה בְּמַחֲשָׁבָה לְפָנַי, כְּדַאי הוּא יְהוֹשֻׁעַ לִטֹּל שְׂכַר שִׁמּוּשׁוֹ, שֶׁלֹּא מָשׁ מִתּוֹךְ הָאֹהֶל. וְזֶהוּ שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה (משלי כז): "נֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל פִּרְיָהּ". **אֱלֹהֵי הָרוּחֹת:** לָמָּה נֶאֱמַר? אָמַר לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ דַּעְתּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאֵינָן דּוֹמִין זֶה לָזֶה; מַנֵּה עֲלֵיהֶם מַנְהִיג שֶׁיְּהֵא סוֹבֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי דַעְתּוֹ:

(יז) אֲשֶׁר־יֵצֵא לִפְנֵיהֶם וַאֲשֶׁר יָבֹא לִפְנֵיהֶם וַאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וַאֲשֶׁר יְבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת יְהוָה כַּצֹּאן אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם רֹעֶה׃

יז דְּיִפּוֹק קֳדָמֵיהוֹן, וּדְיֵיעוֹל קֳדָמֵיהוֹן, וּדְיַפֵּיקִנּוּן, וּדְיַעֵילִנּוּן; וְלָא תְהֵי, כְּנִשְׁתָּא דַיְיָ, כְּעָנָא, דְּלֵית לְהוֹן רָעֵי.

רש"י ◂ **אֲשֶׁר-יֵצֵא לִפְנֵיהֶם:** לֹא כְדֶרֶךְ מַלְכֵי הָאֻמּוֹת, שֶׁיּוֹשְׁבִים בְּבָתֵּיהֶם וּמְשַׁלְּחִין אֶת חֵילוֹתֵיהֶם לַמִּלְחָמָה, אֶלָּא כְּמוֹ שֶׁעָשִׂיתִי אֲנִי, שֶׁנִּלְחַמְתִּי בְּסִיחוֹן וְעוֹג, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר כא): "אַל-תִּירָא אֹתוֹ". וּכְדֶרֶךְ שֶׁעָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁנֶּאֱמַר (יהושע ה): "וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו" "וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלָנוּ אַתָּה וגו'". וְכֵן בְּדָוִד הוּא אוֹמֵר (ש"א יח): "כִּי-הוּא יוֹצֵא וּבָא לִפְנֵיהֶם" יוֹצֵא בָּרֹאשׁ וְנִכְנָס בָּרֹאשׁ. **וַאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם:** בִּזְכֻיּוֹתָיו. **וַאֲשֶׁר יְבִיאֵם:** בִּזְכֻיּוֹתָיו. דָּבָר אַחֵר: "וַאֲשֶׁר יְבִיאֵם" שֶׁלֹּא תַעֲשֶׂה לוֹ כְדֶרֶךְ שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה לִי, שֶׁאֵינִי מַכְנִיסָן לָאָרֶץ:

(יח) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה קַח־לְךָ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן אִישׁ אֲשֶׁר־רוּחַ בּוֹ וְסָמַכְתָּ אֶת־יָדְךָ עָלָיו׃

יח וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה, סַב לָךְ יָת יְהוֹשֻׁעַ בַּר נוּן גְּבַר, דְּרוּחַ נְבוּאָה בֵּיהּ; וְתִסְמוֹךְ יָת יְדָךְ, עֲלוֹהִי.

רש"י ◂ **קַח-לְךָ:** קָחֶנּוּ בִדְבָרִים: אַשְׁרֶיךָ, שֶׁזָּכִיתָ לְהַנְהִיג בָּנָיו שֶׁל מָקוֹם. **לְךָ:** אֶת שֶׁבָּדוּק לְךָ, אֶת זֶה אַתָּה מַכִּיר. **אֲשֶׁר-רוּחַ בּוֹ:** כַּאֲשֶׁר שָׁאַלְתָּ, שֶׁיּוּכַל לַהֲלֹךְ כְּנֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. **וְסָמַכְתָּ אֶת-יָדְךָ עָלָיו:** תֵּן לוֹ מְתֻרְגְּמָן שֶׁיִּדְרֹשׁ בְּחַיֶּיךָ, שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ עָלָיו: לֹא הָיָה לוֹ לְהָרִים רֹאשׁ בִּימֵי מֹשֶׁה:

(יט) וְהַעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי כָּל־הָעֵדָה וְצִוִּיתָה אֹתוֹ לְעֵינֵיהֶם׃

יט וּתְקִים יָתֵיהּ, קֳדָם אֶלְעָזָר כָּהֲנָא, וּקְדָם, כָּל כְּנִשְׁתָּא; וּתְפַקֵּיד יָתֵיהּ, לְעֵינֵיהוֹן.

רש"י ◂ **וְצִוִּיתָה אֹתוֹ:** עַל יִשְׂרָאֵל: דַּע, שֶׁטַּרְחָנִין הֵם, סַרְבָנִים הֵם; עַל מְנָת שֶׁתְּקַבֵּל עָלָיו:

(כ) וְנָתַתָּה מֵהוֹדְךָ עָלָיו לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

כ וְתִתֵּין מִזִּיוָךְ, עֲלוֹהִי בְּדִיל דִּיקַבְּלוּן מִנֵּיהּ, כָּל כְּנִשְׁתָּא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

רש"י ◂ **וְנָתַתָּה מֵהוֹדְךָ עָלָיו:** זֶה קֵרוּן עוֹר פָּנִים. **מֵהוֹדְךָ:** וְלֹא כָּל הוֹדְךָ, נִמְצֵאנוּ לְמֵדִין: פְּנֵי מֹשֶׁה כַּחַמָּה, פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כַּלְּבָנָה. **לְמַעַן יִשְׁמְעוּ כָּל-עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:** שֶׁיִּהְיוּ נוֹהֲגִין בּוֹ כָּבוֹד וְיִרְאָה כְּדֶרֶךְ שֶׁנּוֹהֲגִין בְּךָ:

(כא) וְלִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן יַעֲמֹד וְשָׁאַל לוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוּרִים לִפְנֵי יְהוָה עַל־פִּיו יֵצְאוּ וְעַל־פִּיו יָבֹאוּ הוּא וְכָל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אִתּוֹ וְכָל־הָעֵדָה׃

כא וּקְדָם אֶלְעָזָר כָּהֲנָא יְקוּם, וְיִשְׁאַל לֵיהּ בְּדִין אוּרַיָּא קֳדָם יְיָ: עַל מֵימְרֵיהּ יְהוֹן נָפְקִין וְעַל מֵימְרֵיהּ יְהוֹן עָאלִין, הוּא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עִמֵּיהּ וְכָל כְּנִשְׁתָּא.

רש"י ◂ **וְלִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן יַעֲמֹד:** הֲרֵי שְׁאֵלָתְךָ שֶׁשָּׁאַלְתָּ, שֶׁאֵין הַכָּבוֹד הַזֶּה זָז (ס"א נוטל) מִבֵּית אָבִיךָ, שֶׁאַף יְהוֹשֻׁעַ יְהֵא צָרִיךְ לְאֶלְעָזָר. **שָׁאַל לוֹ:** כְּשֶׁיִּצְטָרֵךְ לָצֵאת לַמִּלְחָמָה. **עַל-פִּיו:** שֶׁל אֶלְעָזָר. וְכָל-הָעֵדָה, סַנְהֶדְרִין (יומא עג): **וְכָל-הָעֵדָה:** (סַנְהֶדְרִין (יומא עג)

(כב) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וַיַּעֲמִדֵהוּ לִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי כָּל־הָעֵדָה׃

כב וַעֲבַד מֹשֶׁה, כְּמָא דְפַקֵּיד יְיָ יָתֵיהּ; וּדְבַר יָת יְהוֹשֻׁעַ, וַאֲקִימֵיהּ קֳדָם אֶלְעָזָר כָּהֲנָא, וּקְדָם, כָּל כְּנִשְׁתָּא.

רש"י ◂ **וַיִּקַּח אֶת-יְהוֹשֻׁעַ:** (ספרי) לְקָחוֹ בִדְבָרִים וְהוֹדִיעוֹ מַתַּן שְׂכַר פַּרְנְסֵי יִשְׂרָאֵל לָעוֹלָם הַבָּא:

(כג) וַיִּסְמֹךְ אֶת־יָדָיו עָלָיו וַיְצַוֵּהוּ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃

כג וּסְמַךְ יָת יְדוֹהִי עֲלוֹהִי, וּפַקְדֵיהּ, כְּמָא דְּמַלֵּיל יְיָ, בִּידָא דְמֹשֶׁה.

רש"י ◂ **וַיִּסְמֹךְ אֶת-יָדָיו עָלָיו:** בְּעַיִן יָפָה, יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִמַּה שֶּׁנִּצְטַוָּה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא אָמַר לוֹ: "וְסָמַכְתָּ אֶת-יָדְךָ"; וְהוּא עָשָׂה בִּשְׁתֵּי יָדָיו, וַעֲשָׂאוֹ כִּכְלִי מָלֵא וְגָדוּשׁ וּמִלְאוֹ חָכְמָתוֹ בְּעַיִן יָפָה. **כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר ה':** אַף לְעִנְיַן הַהוֹד: נָתַן מֵהוֹדוֹ עָלָיו: